

Motion till riksdagen 2025/26:3974

av Joakim Järrebring m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:157 Lag om avgift för områdessamverkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om avgift för områdessamverkan.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag som tydligt stärker statens ansvar för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet samt säkerställer att trygghetsarbetet inte finansieras genom pålagor som i praktiken drabbar hyresgäster i socioekonomiskt utsatta områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår att en obligatorisk avgift ska kunna tas ut av fastighetsägare för att finansiera områdessamverkan. Vi socialdemokrater delar målet om tryggare bostadsområden, men den modell som regeringen valt är fel väg.

För att lyfta Sveriges utsatta områden vill vi att avtal ska ingås mellan staten och kommuner med utsatta områden, där även lokala aktörer som näringsliv, fastighetsbolag och civilsamhället är med – en nationell Sverigeförhandling. Förhandlingarna ska utgå från en nationell lista med tydliga och transparenta kriterier för klassning av utsatta områden. Avtalen ska omfatta långsiktiga, sociala investeringskontrakt och konkreta handlingsplaner.

Men i stället för att stärka statens ansvar för tryggheten väljer regeringen att föra över kostnaderna på privata fastighetsägare och därmed i förlängningen på hyresgästerna – ofta i områden som redan är socioekonomiskt utsatta. Detta är en principiellt felaktig ordning. Trygghet är ett offentligt ansvar. När staten inte klarar att prioritera polisens närvaro, socialt förebyggande arbete och insatser riktade mot brott och otrygghet, kan svaret inte vara att låta hushåll med svagast ekonomi betala för det genom höjda boendekostnader.

Frivillig områdessamverkan fungerar i dag i stora delar av landet, det finns goda exempel på detta där samverkan bygger på lokalt förtroende och gemensamt ansvarstagande. Den bygger inte på tvång. Regeringens förslag hotar att underminera dessa fungerande samarbeten och skada det engagemang som i dag finns hos fastighetsägare, föreningsliv och andra lokala aktörer. En genomgång av remissvaren visar att regeringens förslag inte har ett brett stöd. Flera remissinstanser är kritiska och avstyrker ordningen med obligatorisk avgift. Man pekar bland annat på att det kan leda till att ansvaret för trygghet och stadsutveckling flyttas från det offentliga till privata aktörer.

Lagrådet riktar skarp kritik mot förslaget. Lagrådet konstaterar att remissutfallet varit splittrat, regeringen ändrat förslaget i betydande delar utan ny remiss, behovet av lagstiftningen inte är visat, frivillig samverkan redan fungerar väl, motivet bakom avgiften främst är av ”rättvisekaraktär” och saknar ett tydligt samhällsintresse och att dessa frågor är av sådan dignitet att förslaget inte bör genomföras. Lagrådet lyfter dessutom att avgiftsmodellen hotar att slå ut befintliga frivilliga samverkansformer och att den föreslagna ordningen inte är efterfrågad av dem som berörs. Vi delar denna bedömning.

Regeringen väljer en lösning som inte adresserar orsakerna till otrygghet. Man lägger kostnaderna på de boende i de områden som har minst marginaler, samtidigt som staten avstår från att ta det ansvar som krävs för att öka tryggheten på riktigt. Det är en politik som varken är effektiv eller rättvis.

Trygghet ska inte finansieras genom avgifter riktade mot hushåll som redan har det ekonomiskt tufft. Trygghet ska finansieras genom det gemensamma och genom en stat som tar sitt fulla ansvar. Förslaget innebär en otillbörlig ansvarsförskjutning från staten och kommunerna till fastighetsägare och i förlängningen boende i områden som redan har socioekonomiska utmaningar, samtidigt som kommuner ges ytterligare en administrativ uppgift att hantera. Trygghet är en offentlig kärnuppgift och ska inte finansieras genom riktade avgifter i enskilda bostadsområden och i vissa typer av hus.

Därmed yrkar vi socialdemokrater avslag på regeringens förslag om lag om avgift för områdessamverkan, då behovet inte är visat och konsekvenserna hotar att försämra tryggheten.

Vi socialdemokrater föreslår vidare att regeringen ska återkomma med förslag som tydligt stärker statens ansvar för det brottsförebyggande trygghetsskapande arbetet och säkerställer att trygghetsarbetet inte finansieras genom pålagor som i praktiken drabbar hyresgäster i socioekonomiskt utsatta områden.

Joakim Järrebring (S)

Leif Nysmed (S)

Denis Begic (S)

Markus Kallifatides (S)

Laila Naraghi (S)

Anna-Belle Strömberg (S)